

ПРОСВІТНИЦЬКІ ПОГЛЯДИ ІВАНА ФРАНКА

Світлана Шевченко

*кандидатка педагогічних наук., старша наукова співробітниця
відділу історії та філософії освіти
Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна*

І.Я.Франко жив і творив у Галичині, яка входила до Австро-Угорської імперії, де український народ був національною меншиною й потерпав від національного та соціального гніту. Австро-угорська система народної освіти в цілому відповідала вимогам часу, проте не передбачала навчання дітей українською мовою. У 60-х роках ХІХ ст. в Галичині в усіх школах було запроваджене вивчення польської мови. Водночас не було жодної української вчительської семінарії. І.Я.Франко у своїх працях критикував наявну систему освіти, пропонував шляхи її реформування на демократичних засадах. Усі обставини знайшли своє відображення у творчості письменника, основою якої стали ідеї боротьби за свободу українського народу.

Метою дослідження є просвітницька діяльність І.Франка. З'ясовано, що І.Я.Франко написав, окрім кількох тисяч творів у галузі художньої прози, поезії, чисельних досліджень із літературознавства, філософії, історії, понад сто наукових і публіцистичних праць та художніх творів на теми *виховання дітей і молоді*. Встановлено, що у розв'язанні ряду корінних проблем педагогіки І.Франко обґрунтував завдання всебічного виховання у поєднанні навчання з працею, аналізу історичного розвитку освіти та школи.

«Учителем школа стоїть» - ці крилаті слова Франко пов'язував із браком учителів, і з надмірною кількістю учнів, і з якістю підготовки вчителя, і з платнею учителям. І.Франко вважав, що сучасний учитель знаходиться в «кепсько плачевному становищі» і вказував на необхідність впровадити реформу фінансування шкіл. Розкрито, що проголошуючи принцип демократизації освіти, І.Я.Франко показував безправність і приниження педагогів. Він пише про фактичну недоступність освіти для дітей селян і робітників, про жалюгідний рівень знань, що їх давали дітям існуючі школи, викриває національну дискримінацію в галузі освіти, характеризує тяжке становище народних учителів. На думку І.Франка, у школі на уроках літератури *повинна звучати жива народна мова*. Вивчення народної творчості в курсі літератури сприятиме формуванню почуття любові до краси *рідного слова*. Вивчення літератури в школі повинно будуватися на ґрунтовному аналізі твору після попереднього читання тексту і розуміння його змісту, на оцінці літературних образів і явищ, зв'язку з життям, конкретними історичними обставинами, розвитком самостійного мислення школярів, вирішенням виховних завдань.

Доведено, що у працях І.Франка, що присвячені темам виховання дітей і молоді висвітлюється широке коло педагогічних питань, зокрема щодо стану освіти на українських землях у ХІХ—ХХ ст. проблем національної освіти й виховання, покликання розбудови України, відродження й розвитку української педагогічної культури, визначення мети, змісту й методів навчання та виховання, історії освіти, школи, народної педагогіки. Наприклад, у дослідженні «Азбучна війна в Галичині в 1859 році» йдеться про особливе місце рідного букваря в національній освіті українських дітей. Зроблено висновок, що мету національного виховання української молоді І.Франко вбачав у всебічній підготовці її до здійснення найвищого ідеалу нації – осягнення власної державності, розбудови рідної духовної й матеріальної культури та участі у вселюдській культурі. Його погляди відображені у творах: «Мисль о еволюції в історії людськості», «Чого вимагаємо?», «Середні школи в Галичині у 1875-1883 рр.», в яких засуджено соціальну й національну дискримінацію українців у галузі освіти з боку австрійських і польських можновладців, відрив навчання від нагальних потреб українського народу, тілесні покарання учнів та інше [1].

У поглядах І.Франка на освіту значна увага приділялася початковій (народній) школі. Наприклад у «Середні школи в Галичині», де учений бачив призначення освіти у підготовці інтелігенції: з шкіл мають виходити ті, «що згодом стають духовними провідниками народу». Тому школи заслуговують на значно більшу увагу, ніж їм приділяють. Він виступав проти формалізму й схоластики, закликав перебудувати навчальні заклади відповідно до сучасних потреб [2].

Трагічну долю безпритульних сиріт відобразив в оповіданнях «Яндруси», «До світла»; показав масову неписьменність – у статті «Народне шкільництво в Галичині». Проаналізувавши стан народної освіти в Західній Україні наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст., учений довів необхідність її реформування та був прихильником створення *національної системи освіти, української національної школи на демократичних і гуманістичних засадах, навчання дітей українською мовою*. Учений висвітлив зміст шкільної освіти, проаналізував стан освіти у вищих навчальних закладах та накреслив шляхи її вдосконалення.

Питання національного шкільництва краю знайшли відображення в низці статей та художніх творах І.Франка («Вісті з Галичини: Допис про Дрогобицьку гімназію», «Одна карточка з історії нашої народної школи», «Педагогічні невігласи», Твори в 20-ти томах. 1954-1965. – Т. 18; Зібрання творів у 50 т. К., 1976-1986. Т. 45 та ін.), оповіданнях про дітей («Малий Мирон», «Оловець», «Грицева шкільна наука», «Отець-гуморист» та ін.) низці казок для дошкільнят («Киця» і «Ріпка»), де він викривав всі вади тогочасної системи освіти і шкільництва, боровся за вільну, незалежну, демократичну Українську державу, дотримуючись мудрих заповітів народної педагогіки.

Список використаних джерел:

1. Франко І. Одвертий лист до галицької української молоді // Твори: В 50 т. Т. 45. К., 1976-1989. С. 404.
2. Франко І. Середні школи в Галичині в рр.1875 – 1883. Газета «Діло» 1884 р., № 105.

**МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ
«АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ»**

Кирило Яковлев

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

Григорій Дژهвага

кандидат педагогічних наук, доцент

Національний університет «Чернігівський колегіум»

імені Т. Г. Шевченка

м. Чернігів, Україна

Ключові слова: *Автоматизація виробництва, мікроконтролер, професійна освіта.*

Розвиток промисловості, який обумовлений на підвищення технологічності та зростання якості виробів, безперечно спрямований на впровадження сучасних технічних рішень за напрямком автоматизованих систем контролю і керування процесами. Це відбувається на основі застосування мікроконтролерів, програмного забезпечення та сенсорів, що дозволяють оптимізувати технологічні процеси. Метою дослідження є система професійної підготовки майбутніх викладачів закладів професійно-технічної освіти, яка повинна також, відповідати сучасним досягненням технологічного устаткування виробництва, враховувати зміст фахових компетентностей з питань розробки прошивок для автоматизованого обладнання, підключення до мікроконтролерів приладів автоматичного контролю та керування виробничими процесами.

Автоматизація технологічного процесу, що буде розглядатися студентами спеціальностей 015 – «Професійна освіта», у межах навчальних завдань з курсу «Автоматизація виробничих процесів», буде враховувати такі вимоги:

– раціональне розташування технологічного устаткування у відповідності з напрямком виробничих ліній;

– комплексне та часткове вивчення автоматизованих технологічних ліній, з